

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia sierpnia 2010 r.

**Pan
Aleksander Wójtowicz
Graniczny Lekarz Weterynarii
w Dorohusku**

P/10/147
LLU-4101-06-07/2010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie przeprowadziła w Granicznym Inspektoracie Weterynarii w Dorohusku, zwanym dalej „Inspektoratem” lub „GrLW”, kontrolę realizacji zadań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa epizootycznego kraju po przystąpieniu do strefy Schengen.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 2 czerwca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z uchybieniami, ocenia realizację przez Granicznego Lekarza Weterynarii zadań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa epizootycznego kraju.

Pozytywną ocenę uzasadnia sposób realizacji kontroli weterynaryjnych produktów pochodzenia zwierzęcego i niektórych produktów roślinnych z krajów trzecich, wprowadzanych na obszar Wspólnoty oraz przestrzeganie przyjętych standardów i procedur w realizacji działań profilaktycznych.

Do uchybień zaliczono nie przeprowadzenie w 2007 roku żadnej kontroli w zakresie prawidłowości kierowania przez funkcjonariuszy celnych przesyłek do weterynaryjnej kontroli granicznej, a w latach 2008-2009 przeprowadzenie zaledwie 9 takich kontroli.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przygotowanie Granicznego Inspektoratu Weterynarii do realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem epizootycznym kraju. Wchodzący w skład Inspektoratu posterunek weterynaryjnej kontroli granicznej w Dorohusku spełniał wymogi rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 czerwca 2007 r. w sprawie wykazu przejść granicznych, na których może być dokonywana kontrola graniczna pasz i pasz leczniczych². Decyzją Komisji (WE) z dnia 7 czerwca 2006 r. ustalającą wykaz zatwierdzonych punktów kontroli granicznej³, wyszczególniono Dorohusk jako punkt kontroli granicznej, w którym spełnione zostały warunki na przeprowadzanie kontroli następujących przesyłek – towarów:

- HC – wszystkich produktów przeznaczonych do konsumpcji przez człowieka,
- NHC T(FR) – innych produktów mrożonych,
- NHC-NT – innych produktów bez wymagań odnośnie temperatury,
- O – innych zwierząt.

Ponadto, Graniczny Lekarz Weterynarii (GrLW) wdrożył w życie plan zabezpieczenia przeciwepizootycznego w przypadku wystąpienia choroby zakaźnej u zwierząt na terenie przejścia granicznego.

Na przejściu drogowym GrLW zapewnił warunki spełniające wymogi przepisów rozporządzenia z dnia 23 sierpnia 2004 r. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków wymaganych do zatwierdzenia granicznych posterunków kontroli⁴. Przeprowadzone oględziny pomieszczeń Granicznego Inspektoratu Weterynarii (przejście kolejowe) wykazały, że wprawdzie pomieszczenia Granicznego Inspektoratu Weterynarii znajdują się w kontenerze zlokalizowanym na terenie stacji kolejowej w Dorohusku, który użytkowany jest wspólnie z Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, ale do dyspozycji Inspektoratu Weterynarii wydzielono: biuro, magazyn do przechowywania prób – wyposażony w regały ze stali nierdzewnej oraz pomieszczenie do badań wyposażone w potrzebny sprzęt, umożliwiając przeprowadzenie weterynaryjnej kontroli granicznej.

2. GrLW wywiązywał się z nałożonych zadań i prawidłowo przeprowadzał kontrolę przesyłek wprowadzanych z państw trzecich na terytorium Polski/UE. W badanym okresie spośród 172.491 przesyłek celnych do kontroli weterynaryjnej skierowano 19.204, a kontroli

² Dz. U. Nr 124, poz. 863 ze zm.

³ Dz. U. UE. L. 2006. 164.27

⁴ Dz. U. Nr 16, poz. 164.

takiej podlegało 16.870. Z tej liczby 13.644 tj. 80,9% stanowiły kontrole pasz wwożonych na terytorium Unii Europejskiej, a pozostałe kontrole (3.226) dotyczyły przesyłek produktów przeznaczonych do konsumpcji przez człowieka, skór, pierza i kazeiny technicznej.

W trakcie kontroli zakwestionowano z powodu nieprawidłowości w dokumentach (co do tożsamości) 20 przesyłek (0,1%). Przeprowadzone badania wszystkich 20 przesyłek nie spełniających warunków dopuszczenia na terytorium Unii Europejskiej wykazały, że w 18 przypadkach towar odesłano na Ukrainę, a zawartość dwóch przesyłek poddano utylizacji. Podjęte przez GrLW działania w stosunku do zakwestionowanych przesyłek wynikały z obowiązujących procedur i były zgodne z przepisami art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej⁵.

3. Przestrzegano ograniczeń wwozu zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego, wynikających z aktualnej sytuacji epidemiologicznej i epizootycznej. W latach 2007-2009 ograniczenia te były wprowadzone głównie decyzjami Komisji Wspólnot Europejskich i dotyczyły zakazów przemieszczania zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego w związku z występowaniem chorób zakaźnych, w tym: pryszczycą, pomorem świń oraz tzw. ptasią i świńską grypą. Przeprowadzona w toku niniejszej kontroli analiza dokumentacji 20 przesyłek nie wykazała naruszenia ograniczeń wwozu zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego. Ponadto we wszystkich analizowanych przypadkach kontrolowano tożsamość przesyłek oraz dokumenty im towarzyszące (w tym: świadectwa weterynaryjne, listy przewozowe), a także dokonywano kontroli fizycznej przewożonych produktów kontrole tych przesyłek zgodnie z przepisami ustaw: z dnia 23 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej oraz z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczania chorób zakaźnych zwierząt⁶.

4. Stosownie do wymogów określonych w § 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 marca 2007 r. w sprawie warunków i sposobu współpracy organów Inspekcji Weterynaryjnej z organami celnymi⁷, w dniu 12 czerwca 2006 r. pomiędzy Granicznym Lekarzem Weterynarii w Dorohusku a Naczelnikiem Urzędu Celnego w Zamościu, zawarto *Porozumienie*⁸ normujące zasady współpracy przy przeprowadzaniu kontroli granicznych w obrębie drogowego przejścia granicznego w Dorohusku. Zgodnie z zawartymi

⁵ Dz. U. Nr 165, poz. 1590 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342 ze zm.

⁷ Dz. U. Nr 77, poz. 519.

⁸ aneksem z dnia z dnia 21 grudnia 2009 r., przewidziano także przeprowadzanie przez GrLW tzw. kontroli krzyżowych (kontroli szczelności) w zakresie prawidłowości kierowania przesyłek do kontroli weterynaryjnej.

w porozumieniu ustaleniemi, dokonywano wymiany informacji dotyczących przeprowadzonych kontroli oraz współdziałano w celu zapewnienia skuteczności i sprawności ich przeprowadzania. Krytycznie oceniono przeprowadzenie w Oddziale Celnym w Dorohusku przez Granicznego Lekarza Weterynarii zaledwie 9 kontroli dokumentacji celnej (2 w 2008 r. i 7 w 2009 r.), w zakresie prawidłowości kierowania przez funkcjonariuszy celnych przesyłek do weterynaryjnej kontroli granicznej, a w roku 2007 nie przeprowadzono żadnej kontroli w tym zakresie. Na podstawie raportów sporządzonych z tych kontroli, Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że funkcjonariusze celni skierowali wszystkie przesyłki do kontroli weterynaryjnej, które takiej kontroli podlegały. Jednakże, mimo tych pozytywnych wyników, w ocenie NIK, przeprowadzenie tylko 9 takich kontroli w sytuacji gdy na tym przejściu – w okresie objętym kontrolą – dokonano łącznie 172.491 odpraw celnych obejmujących przesyłki podlegające, jak i nie podlegające takiej kontroli, nie daje wystarczająco wiarygodnej informacji o tym czy wszystkie przesyłki towarów wwożonych do Unii Europejskiej, które powinny być kontrolowane pod względem weterynaryjnym, były do takiej kontroli kierowane.

5. Z 14.769 odpraw celnych zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego w wwozie (odpraw celnych weterynaryjnych), przeprowadzonych w poszczególnych latach objętych kontrolą weterynaryjną, w 18 transportach pasz przeznaczonych docelowo na polski obszar celny, stwierdzono występowanie choroby zakaźnej Salmonella. Badaniem objęto wszystkie te przypadki. W 14 przypadkach Graniczny Lekarz Weterynarii po przeprowadzeniu weterynaryjnej kontroli granicznej i pobraniu prób do badań, kierował transport do miejsca przeznaczenia - na teren działania właściwego Powiatowego Lekarza Weterynarii, gdzie pasze pozostawały pod nadzorem do czasu otrzymania wyników badań. Natomiast w dwóch przypadkach (4 transporty), w których stwierdzono występowanie choroby zakaźnej, wydał decyzje o odesłaniu przesyłek poza terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej (na Ukrainę) oraz nadzorował wykonanie decyzji. Każdorazowo w przypadku pobrania prób do badań laboratoryjnych, przekazywano je niezwłocznie do badania laboratoryjnego, a GrLW informował o tym fakcie właściwego powiatowego lekarza weterynarii. We wszystkich skontrolowanych przypadkach (20), w których wyniki przeprowadzonych badań były dodatnie, GrLW podjął przewidziane procedurami działania po otrzymaniu wyników ujemnych badań, tj. niezwłocznie poinformował Głównego Lekarza Weterynarii oraz zamieścił stosowną informację w Systemie Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF).

Nie stwierdzono przypadków odesłania przez specjalistyczne laboratoria zewnętrzne, przekazywanych im przez GrLW próbek. Przesłane próbki spełniały warunki badania, tj. były pobrane we właściwej ilości, były odpowiednio zapakowane, nie były rozmrożone.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o zwiększenie liczby przeprowadzanych kontroli w zakresie prawidłowości kierowania przez funkcjonariuszy celnych przesyłek do przeprowadzenia weterynaryjnej kontroli granicznej.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana w terminie miesięcznym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartego w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.